

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

POSEBNOSTI REVIDIRANJA FINANČNIH NALOŽB V VZAJEMNEM SKLADU X

Ljubljana, september 2010

KSENIJA DIMEC

IZJAVA

Študentka KSENIJA DIMEC izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. MAJE ZAMAN GROFF, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis:

KAZALO

UVOD	1
1 VZAJEMNI SKLAD	2
1.1 OPREDELITEV VZAJEMNEGA SKLADA	2
1.2 ZAKONSKA PODLAGA	3
1.3 RAČUNOVODSKI OKVIR IN POSEBNOSTI VZAJEMNEGA SKLADA	4
1.4 IZRAČUN ČISTE VREDNOSTI SREDSTEV IN VREDNOSTI ENOTE PREMOŽENJA	5
2 REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	6
2.1 OCENJEVANJE REVIZIJSKEGA TVEGANJA	7
2.2 REVIZIJSKI CILJI IN URADNE TRDITVE	8
2.3 REVIZORJEVI POSTOPKI	8
3 POSEBNOSTI REVIDIRANJA VZAJEMNEGA SKLADA	9
3.1 FINANČNE NALOŽBE IN NJIHOVE ZAKONSKE OMEJITVE PO ZAKONU O INVESTICIJSKIH SKLADIH IN DRUŽBAH ZA UPRAVLJANJE	10
3.2 RAČUNOVODENJE FINANČNIH NALOŽB	10
3.3 REVIDIRANJE POSTAVK FINANČNIH NALOŽB	11
3.4 POSEBNOSTI REVIDIRANJA NETRŽNIH NALOŽB	12
3.4.1 Računovodenje netržnih naložb v vzajemnem skladu	13
3.4.2 Revidiranje netržnih naložb	14
3.5 NEIZTRŽENI IN IZTRŽENI KAPITALSKI DOBIČKI TER IZGUBE	14
4 POSEBNOSTI NA PODROČJU REVIZIJSKEGA POROČANJA (POROČILO O POSLIH ZA POSEBNE NAMENE)	15
4.1 POROČILO O USKLAJENOSTI NALOŽB INVESTICIJSKEGA SKLADA	16
4.2 POROČILO O VREDNOSTI ENOTE PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA	16
4.3 POROČILO O IZPOLNJEVANJU PRAVIL O OBVLADOVANJU TVEGANJ	16
4.4 POROČILO O PRAVILNOSTI IN POPOLNOSTI OBVESTIL IN POROČIL	16
5 POSEBNOSTI REVIDIRANJA FINAČNIH NALOŽB V VZAJEMNEM SKLADU X	17
5.1 OPIS VZAJEMNEGA SKLADA X	17
5.2 FINANČNE NALOŽBE IN NJIHOVE OMEJITVE V VZAJEMNEM SKLADU X	17
5.3 POSEBNOSTI REVIDIRANJA FINANČNIH NALOŽB	18
5.3.1 Revizijski postopki na finančnih naložbah vzajemnega sklada	18
5.3.2 Revidiranje netržnih naložb	21
5.3.3 Revidiranje neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkov in izgub	22
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	25
PRILOGE	

KAZALO TABEL

TABELA 1: DELOVNI KORAKI REVIDIRANJA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	6
TABELA 2: SHEMA KNJIŽENJA NAKUPA VREDNOSTNEGA PAPIRJA	11
TABELA 3: KNJIŽENJE NEIZTRŽENIH IN IZTRŽENIH KAPITALSKIH DOBIČKOV IN IZGUB	15
TABELA 4: OMEJITVE PORTFELJA SKLADA PO GEOGRAFSKIH REGIJAH	18
TABELA 5: REVIZIJSKI DOKAZ USKLAJENOST PORTFELJA PO VRSTAH NALOŽB S PROSPEKTOM	20
TABELA 6: REVIZIJSKI DOKAZ USKLAJENOSTI PORTFELJA Z GEOGRAFSKIMI OMEJITVAMI PROSPEKTA.....	20

KAZALO SLIK

SLIKA 1: IZBIRANJE REVIZIJSKIH POSTOPKOV GLEDE NA STOPNJO TVEGANJA NOTRANJEGA USTROJA	7
---	---

UVOD

V današnjem svetu so vzajemni skladi priljubljena oblika varčevanja. Število vlagateljev v vzajemne sklade je v zadnjem desetletju močno naraščalo tudi v Sloveniji, saj se je samo med leti 2005 in 2009 število slednjih skoraj potrojilo (Sestava premoženja vzajemnih skladov, 2010). Možen razlog za ta trend je dejstvo, da je varčevanje oziroma vlaganje v vzajemne sklade za posameznika preprostejše in manj tvegano, kot če bi finančna sredstva vlagal sam. Posameznik bi namreč le stežka zmozel opraviti delo vzajemnega sklada tako učinkovito, kajti visoki transakcijski stroški in premajhna razpršitev portfelja zaradi nižjega vložka ter s tem povezana višja izpostavljenost tveganju, bi negativno vplivala na pričakovane donose.

Vzajemni sklad deluje po principu zbiranja denarja posameznikov, nato pa skupina strokovnjakov na podlagi analiz ta skupen vložek razprši v več finančnih naložb, tako da pritekajo prihodki iz naslova obrestnih mer, dividend ter iztrženih ali neiztrženih kapitalskih dobičkov.

Zaradi vpletenosti velikega števila nepoučenih vlagateljev je pomembno, da so sredstva sklada in s tem tudi vrednost točke premoženja posameznega sklada pravilno izkazana. Za to je odgovoren revizor, ki ugotavlja, ali so trditve o premoženjskem stanju in poslovnemu izidu, izkazane v računovodskih izkazih, resnične in poštene. Revizor mora na podlagi zahtev zakonodaje in regulatorjev opraviti revizijske postopke, da lahko pridobi sprejemljivo zagotovilo, da izkazi ne vsebujejo pomembno napačnih navedb. Pri opravljanju teh postopkov v vzajemnem skladu so med najbolj občutljivimi in problematičnimi postavkami ravno finančne naložbe, ki predstavljajo glavnino premoženja sklada. Vrednotenje finančnih naložb je namreč zelo kompleksno, zato mora revizor posvetiti temu posebno pozornost.

Namen moje diplomske naloge je predstaviti bralcu posebnosti revidiranja finančnih naložb in z njimi povezanih iztrženih in neiztrženih kapitalskih dobičkov in izgub. Predstavila bom tudi posebnosti na področju revijskega poročanja, ki se kažejo predvsem na področju izdajanja poročil za posebne namene, ki jih izda revizor na podlagi opravljenih postopkov na zahtevo Agencije za trg vrednostnih papirjev.

V prvem poglavju predstavim osnovne značilnosti vzajemnih skladov. Navedem definicije vzajemnega sklada ter na kratko opišem vlogo družbe za upravljanje in skrbnika premoženja sklada, nato opredelim še zakonske zahteve in računovodske posebnosti sklada. Vzajemni skladi so zakonsko najbolj regulirani s strani Agencije za trg vrednostnih papirjev, zato predstavim tudi zahteve glede poročanja Agenciji za trg vrednostnih papirjev in izračune najpomembnejših izračunov iz vlagateljevega vidika. To so čiste vrednosti sredstev in vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada.

V drugem poglavju predstavim koncept zunanjega revidiranja in korake revizijskega posla. Ker se v diplomski nalogi osredotočam samo na korak izvedbene faze, ko revizor preizkuša in ocenjuje poročila v računovodskih izkazih, v nadaljevanju opisujem pomembne dejavnike, ki

vplivajo na revizorjeve postopke. V tem poglavju je zelo pomembna opredelitev uradnih trditev in njihovih povezav z revizijskimi cilji, ki jih hoče revizor doseči.

V četrtem poglavju predstavim revizorjeva poročila za posebne namene, ki so posebnost na področju revizijskega poročanja in njihovo povezavo s postopki, ki jih opisujem v petem poglavju.

Revizijske postopke in njihove posebnosti pri revidiranju finančnih naložb vzajemnega sklada X opisujem v zadnjem poglavju. Najprej se osredotočim na samo vrednotenje vrednostnih papirjev, za katere obstaja aktiven in delujoč trg, v nadaljevanju na postopke, ki jih mora revizor narediti pri netržnih naložbah, na koncu pojasnim še najpomembnejše postavke v izkazu poslovnega izida, in sicer iztržene in neiztržene kapitalske dobičke in izgube ter njihovo revidiranje.

V sklepu podam glavne ugotovitve.

1 VZAJEMNI SKLAD

1.1 Opredelitev vzajemnega sklada

Vzajemni sklad je odprt investicijski sklad, ki je sestavljen kot ločeno premoženje od družbe, ki ga upravlja, in je razdeljen na investicijske kupone, ki so v lasti vlagateljev. Vzajemni sklad ne deluje kot pravna oseba (Zakon o investicijskih družbah in družbah za upravljanje – ZISDU-UPB1, Uradni list RS, št. 92/2007, v nadaljevanju ZISDU-1).

Druga definicija pravi, da so vzajemni skladi finančne inštitucije, v katerih zbirajo investitorji denarna sredstva, ki jih družba za upravljanje razprši v več finančnih naložb. Investitorji z vloženimi sredstvi razpršijo svojo naložbo in s tem zmanjšajo tveganje (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 165).

Vzajemni skladi so torej oblikovani kot posebna oblika skupnega vlaganja več vlagateljev v vrednostne papirje, ki jih kot posamezniki drugače ne bi mogli kupiti, bodisi zaradi visokih transakcijskih stroškov ali zaradi potrebe po razpršitvi svojega portfelja. Zato so vzajemni skladi dandanes zelo priljubljena oblika varčevanja, kar potrjuje tudi podatek o naraščanju števila vlagateljev. Glede na poročila Agencije za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju ATVP) je v zadnjih petih letih, v obdobju od januarja 2005 do julija 2010, skupno število vlagateljev v vseh vzajemnih skladih v Sloveniji naraslo za trikrat (Sestava premoženja vzajemnih skladov, 2010).

Vzajemni sklad potrebuje za svoje delovanje še dva druga pomembna akterja, in sicer družbo za upravljanje in skrbnika premoženja (ZISDU-1).

Družba za upravljanje (v nadaljevanju DZU) je pravna oseba, ki je ustanovljena izključno za upravljanje vzajemnega sklada. Premoženji sklada in DZU-ja sta ločeni. Primarna naloga DZU-ja je upravljanje finančnih sredstev vzajemnega sklada v skladu s prospektom sklada.

Skrbnik premoženja je finančna inštitucija, ki hrani in vodi račun vrednostnih papirjev vzajemnega sklada. Premoženje sklada je prav tako ločeno od premoženja skrbnika. Skrbnik še dodatno skrbi, da DZU spoštuje pravila upravljanja sklada po prospektu in skladno s predpisi izračunava postavke.

Za svoje delo sta tako DZU kot skrbnik upravičena do določenega zneska provizije, ki se dnevno izračunava kot odstotek čiste vrednosti sredstev, sam odstotek provizije pa je naveden v prospektu vzajemnega sklada.

1.2 Zakonska podlaga

Zakonska podlaga za delovanje vzajemnih skladov je opredeljena v Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje iz leta 2005, ki je nadomestil starejšo verzijo iz leta 2002. Zakon opredeli zakonske zahteve glede nastanka sklada, delovanja DZU-ja in skrbnika premoženja ter pomembnost prospekta, kjer so navedena pravila upravljanja sklada.

Glavni regulator nad poslovanjem vzajemnih skladov je ATVP, ki je izdala naslednja stališča, ki služijo kot dodatna pojasnila glede izvajanja ZISDU-1:

- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi z razvrščanjem vzajemnih skladov po kategorijah glede na njihovo naložbeno strukturo.
- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi s trženjem investicijskih skladov v tuji državi.
- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi z izračunom izpostavljenosti investicijskega sklada.
- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi z nadomeščanjem začasno odsotnega člana organa vodenja družbe za upravljanje, borznoposredniške družbe, centralne klirinško-depotne družbe in borze.
- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi s postopkom naknadnega preoblikovanja vzajemnega sklada v podsklad že obstoječega krovnega sklada.
- Stališče Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi s spremembo prospekta z vključenimi pravili upravljanja krovnega sklada v delu, ki se nanaša na podatke o članih uprave družbe za upravljanje v postopku, ko se konkretna zahteva družbe za upravljanje za spremembo pravil upravljanja krovnega sklada nanaša zgolj na posamični podsklad.

DZU lahko poljubno opredeli pravila upravljanja v skladu z ZISDU-1. Pri tem ima na voljo dve možnosti, in sicer oblikovanje vzajemnega sklada denarnega trga ali namenskega investicijskega sklada. Obliki se razlikujeta v naložbeni strategiji in strukturi vlaganja vrednostnih papirjev.

1. Denarni skladi investirajo najmanj 90 % vseh sredstev v instrumente denarnega trga s kratko ročnostjo in vezane depozite. Naložbena strategija je posnemanje medbančnega trga

obrestnih mer, zato so donosi v takšnih skladih manjši (Vzajemci, 2010, Slovar finančnih izrazov).

2. Namenski investicijski skladi so tržno zanimivejša oblika, saj DZU lahko določi panožno in geografsko usmerjenost ter omeji strukturo portfelja glede na vrste vrednostnih papirjev. Posledično je lahko naložbena strategija v teh skladih bolj tvegana, saj so vrste naložb bolj tvegane (ZISDU-1).

Pomemben del zakonske podlage vzajemnih skladov se nanaša na poročanje vzajemnih skladov ATVP-ja.

Sklep o poročanju Agenciji za trg vrednostnih papirjev o poslovanju investicijskih skladov in upravljanju finančnega premoženja dobro poučenih vlagateljev ter javni objavi podatkov in informacij o investicijskem skladu iz leta 2008 in Sklep o podrobnejši vsebini, načinu in rokih poročanja družbe za upravljanje oziroma podružnice tuje družbe za upravljanje o dejstvih in okoliščinah, povezanih s poslovanjem družbe za upravljanje oziroma podružnice tuje družbe za upravljanje in investicijskimi skladi iz leta 2004, določata, da DZU poroča določena poročila na dnevni, mesečni in četrtni ravni za vsak sklad posebej.

Vzajemni sklad poroča različna poročila dnevno, mesečno in četrtno. Dnevno mora vzajemni sklad ATVP-ju poročati o izračunu vrednosti enote premoženja (v nadaljevanju VEP). Mesečno pošilja podatke o bilanci stanja na zadnji obračunski dan v mesecu, podatke o vseh transakcijah v obračunskem mesecu, o številu imetnikov investicijskih kuponov, imena izdajateljev vrednostnih papirjev v portfelju in seznam poslov s povezanimi osebami. Četrtno se poroča izkaz poslovnega izida sklada ter podatki o upravljanju premoženja dobro poučenih vlagateljev.

Vse vrste poročil omogočajo ATVP-ju, da spremlja in kontrolira izračun VEP-a dnevno in tako zagotavlja zaščito vlagateljev.

1.3 Računovodski okvir in posebnosti vzajemnega sklada

Pravila računovodstva vzajemnih skladov so zapisana v Slovenskem računovodskem standardu 38 – Računovodske rešitve v vzajemnih skladih (v nadaljevanju SRS 38), ki je leta 2006 nasledil standard iz leta 2002 (Slovenski računovodski standardi, 2006).

Po SRS 38 je predpisana naslednja oblika računovodskih izkazov vzajemnega sklada:

- a) bilanca stanja vzajemnega sklada,
- b) izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada,
- c) izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada,
- d) priloga k računovodskim izkazom vzajemnega sklada, ki mora imeti opis računovodskih usmeritev ter izkaz premoženja.

SRS 38 napoti revizorja k upoštevanju Sklepa o letnem in polletnem poročilu investicijskega sklada, ki ga je izdala ATVP leta 2008. V sklepu so predpisane sheme, priloge in pojasnila letnega poročila, ki jih mora upoštevati poslovodstvo in revizor.

Največje posebnosti vzajemnih skladov po SRS 38 so:

- a) za vrednotenje finančnih naložb se uporablja poštena vrednost, to je zadnji veljavni dnevni tečaj, razen v primeru netržnih naložb, ko se za vrednotenje uporablja nakupna vrednost papirja,
- b) razlike med nakupno in prodajno (v primeru dnevnega vrednotenja pa zaključni tečaj na dan) vrednostjo naložbe se v izkazu poslovnega izida pripoznajo kot iztrženi ali neiztrženi dobički in izgub.

Za konec poglavja naj omenim, da vzajemni sklad vodi poslovne evidence v skladu s Kontnim načrtom za vzajemne sklade, ki ga je izdal Slovenski inštitut za revizijo leta 2006.

1.4 Izračun čiste vrednosti sredstev in vrednosti enote premoženja

Čista vrednost sredstev (v nadaljevanju ČVS) in vrednost enote premoženja sta najpomembnejša pojma, tako z vlagateljskega kot tudi z računovodskega vidika. V nadaljevanju na kratko predstavljam pomembne pojme, ki jih srečamo pri vzajemnih skladih (Sklep o letnem in polletnem poročilu investicijskega sklada, 2008).

ČVS pove vlagateljem, koliko je vredno premoženje sklada na izbrani dan, če bi se odločili za prodajo vsega premoženja po trenutnih cenah in po odštetih obveznostih sklada.

Naslednji pomemben pojem pri delovanju vzajemnega sklada je nominalna vrednost točke vzajemnega sklada. Večina skladov ima opredeljeno točko kot 4,17 EUR (1000 SIT). Kolikor točk sklad proda, toliko izdanih enot premoženja oziroma investicijskih kuponov ima. V primeru, da kupi vlagatelj točko pod ali nad nominalno vrednostjo, se poveča ali zmanjša postavka bilance stanja vplačan presežek enot premoženja (SRS 38).

VEP pove vlagatelju, koliko je vredna ena točka, ki jo ima vlagatelj v lasti. Gibanje VEP-a je eden najbolj reprezentativnih podatkov pri oceni učinkovitosti delovanja in dobičkonosnosti sklada. VEP se izračuna po enačbi (1):

$$VEP(t) = \frac{S(t) - O(t)}{E(t-1)} \quad (1)$$

Pri izračunu predstavlja $S(t)$ sredstva in $O(t)$ obveznosti na obračunski dan ter $E(t-1)$ število enot v obtoku na predhodni obračunski dan. VEP se mora izračunati na štiri decimalke natančno.

2 REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Najprej želim pojasniti, kakšen je namen revidiranja računovodskih izkazov in kaj doseže revizor z opravljenimi revizijskimi postopki.

Zunanje revidiranje deluje kot varovalni mehanizem za lastnike, da dobijo zagotovilo od neodvisnih strokovno usposobljenih revizorjev, ki nepristransko ocenijo računovodska poročila, ali prikazujejo resnično in pošteno podobo podjetja (Koletnik, 2009, str. 9). Taylor in Glezen (2007, str. 32) sta opredelila revidiranje kot »sistematičen postopek nepristranskega pridobivanja in vrednotenja dokazov v zvezi z uradnimi trditvami o gospodarskem delovanju in dogodkih za ugotavljanje stopnje skladnosti teh uradnih trditev z uveljavljenimi sodili in poročanje o izsledkih zainteresiranim uporabnikom«.

Naloga revizije je, da preveri, ali so računovodski izkazi prikazani pošteno in pravilno. Revizor opravi več revizijskih postopkov v različnih fazah revizije, da si izoblikuje končno mnenje glede računovodskih izkazov. Faze revizije so opredeljene kot koraki, ki jih revizor opravlja skozi revizijski posel. Revizija se opravi v štirih fazah, kot je prikazano v Tabeli 1.

Tabela 1: Delovni koraki revidiranja računovodskih izkazov

Pripravljalna faza	Začetna dela pred sklenitvijo revizijskega posla: seznanitev z naročnikovimi potrebami, njegovo poštenostjo in resnicoljubnostjo, pogoji in razmerami pri naročniku in v njegovem okolju	Sprotno razvidovanje (dokumentiranje) in nadziranje revizijskega posla oziroma projekta
	Izdelava globalnega (celovitega) načrta revizijskega posla: načrt vsebine del, izvajalcev, delovnega časa in stroškov	
	Sklenitev revizijskega posla	
Načrtovalna faza	Seznanitev z naročnikovim poslovanjem: spoznavanje naročnikovega poslovno-organizacijskega ustroja, njegovega računovodenja, poslovnih tveganj in notranjega nadzornega sistema	
	Izdelava izvedbenega načrta za uresničitev revizijskega posla: revizijski načrt posameznih revizijskih postopkov v izvedbeni in sklepni fazi revidiranja	
Izvedbena faza	Podrobnejše spoznavanje revidiranja: spoznavanje in ocenjevanje ključnih vedenj in znanj o revidiranju	
	Podrobnejše spoznavanje računovodenja, poslovnih tveganj in sistema notranjih kontrol	
	Preizkušanje in ocenjevanje poslovnih tveganj in sistema notranjih kontrol	
	Preizkušanje in ocenjevanje popisa sredstev in virov sredstev	
	Preizkušanje in ocenjevanje podatkov in (s)poročil v računovodskih izkazih in ostalih sestavinah letnega poročila	
Sklepna faza	Spoznavanje in ocenjevanje poznejših podatkov in poznejšega delovanja podjetja	
	Poslovodske predstavitve, proučitev dodatnih dejstev, pogovor z delovno skupino in oblikovanje skupnih ocen	
	Izdelava poročila o revidiranju s končnimi ugotovitvami in mnenjem	
	Predstavitve izsledkov revidiranja: poslovodstvu, organom nadziranja podjetja	
	Shranjevanje revizijskega dosjeja	

Vir: F. Koletnik, Zunanje revidiranje, 2009, str. 66.

Pri diplomski nalogi se osredotočam samo na korak izvedbene faze, ko revizor preizkuša in ocenjuje (s)poročila v računovodskih izkazih in ostalih sestavinah letnega poročila.

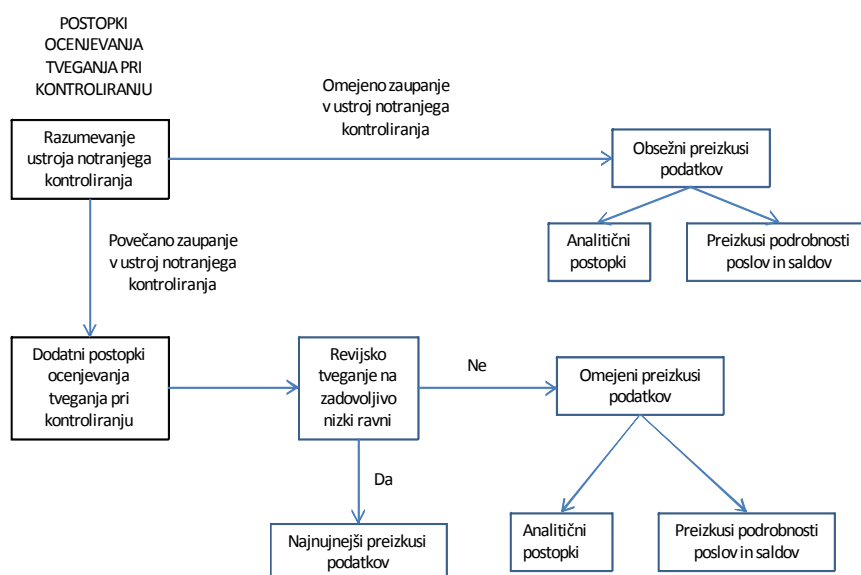
2.1 Ocenjevanje revizijskega tveganja

Revizor se v izvedbeni fazi sooči z revizijskim tveganjem, ki pomeni tveganje, da bi revizor izrazil napačno revizijsko mnenje na računovodske izkaze in njihova razkritja, ki vsebujejo pomembno napačne navedbe. Revizijsko tveganje je sestavljeno iz naslednjih tveganj (Koletnik, 2009, str. 100):

- Tveganje pri delovanju (angl. *inherent risk*) je dovzetnost salda na kontu za napačno navedbo, ki bi lahko bila pomembno napačna v primeru neobstoja notranjih kontrol. Poslovodstvo zato postavi računovodski sistem in vanj vgradi sistem notranjih kontrol, ki napake preprečujejo.
- Tveganje pri kontroliranju (angl. *control risk*) pomeni, da ne bi notranje kontrole v primeru napačne navedbe na kontu ali vrstah poslov preprečile napake. Za revizorja je zaželeno, da je tovrstno tveganje nizko, saj se lahko pri svojem delu zanaša na vgrajene notranje kontrole in si s tem zmanjša obseg svojega dela.
- Tveganje pri odkrivanju (angl. *detection risk*) pomeni, da bi lahko revizor spregledal napačno navedbo oziroma je s svojimi postopki ne bi zaznal.

Razumevanje revizijskega tveganja v podjetju je eden izmed postopkov, ki pomaga revizorju ustvariti sliko o ustroju notranjega kontroliranja. Šele nato se revizor odloči za obseg in vrsto revizijskih postopkov, ki jih potrebuje za izvedbo faze preizkušanja in ocenjevanja (s)poročil v računovodskih izkazih. Kot je razvidno iz Slike 1 mora revizor v primeru omejenega zaupanja opraviti obsežnejši preizkus podatkov kot v primeru povečanega zaupanja v ustroj notranjega kontroliranja podjetja.

Slika 1: Izbiranje revizijskih postopkov glede na stopnjo tveganja notranjega ustroja

Vir: D. Taylor & G. Glezen, *Revidiranje: zasnove in postopki*, 2007, str. 266.

2.2 Revizijski cilji in uradne trditve

Po opredelitvi glavnega namena zunanjega revidiranja, delovnih korakov v reviziji in ocenjevanju revizijskega tveganja v nadaljevanju predstavljam postopke, ki jih lahko revizor uporabi pri pregledovanju računovodskih izkazov.

Preden lahko revizor začne pripravljati postopke preizkušanja in ocenjevanja (s)poročil v računovodskih izkazih, mora določiti revizijske cilje oziroma z njimi povezane uradne trditve. Taylor in Glezen (2007, str. 260) sta opredelila pomen revizijskega cilja in z njim povezane uradne trditve. Menita, da je poslovodstvo dolžno in odgovorno za pripravo računovodskih izkazov, se pravi, da so izkazi njihove predstavitev. Pri tem nastanejo uradne trditve, ki jih poslovodstvo zastopa pri svojem oblikovanju izkazov in njihovih razkritjih. Revizor mora pri vsakem saldu na kontu ali razkritju, ki ga hoče preveriti, določiti cilj, kaj želi, da saldo na kontu ali razkritje predstavlja. Nato poveže uradno trditev poslovodstva in preveri veljavnost, ali saldo na kontu oziroma razkritje ustreza revizijskim ciljem.

Po Taylorju in Gleznu (2007, str. 260) poznamo pet uradnih trditev, ki so v povezavi z revizijskimi cilji:

1. **Obstoj ali pojavitev.** Poslovodstvo uradno trdi, da na določen dan dejansko obstajajo sredstva in viri sredstev v preučevani bilanci stanja, ter da so se v določenem obdobju dejansko pojavili prihodki in odhodki v preučevanem izkazu poslovnega izida.
2. **Pravice in obveznosti.** Poslovodstvo uradno trdi, da ima podjetje v preučevanem obdobju v bilanci stanja veljavno pravico do razpolaganja s temi sredstvi, in da imajo veljavno pravno dolžnost do poplačila virov teh sredstev.
3. **Popolnost.** Poslovodstvo uradno trdi, da so v računovodskih izkazih evidentirani vsi poslovni dogodki v preučevanem obdobju.
4. **Ovrednotenje ali razporeditev.** Poslovodstvo uradno trdi, da so vse postavke v računovodskih izkazih predstavljene v primernih zneskih, ki so oblikovani v skladu z veljavnimi računovodskimi standardi.
5. **Predstavitev in razkritje.** Poslovodstvo uradno trdi, da so postavke iz računovodskih izkazov pravilno urejene v razkritjih, in da so le-ta skladna z veljavnimi računovodskimi standardi.

2.3 Revizorjevi postopki

Revizor se na podlagi ocene tveganja v ustroj podjetja odloči, kakšne revizijske postopke bo izvedel, da bo dosegel revizijski cilj oziroma potrdil uradno trditev poslovodstva.

Revizor ima na voljo naslednje revizijske postopke:

1. **Analitični postopki.** Mednarodni standard revidiranja 520 Analitični postopki (Mednarodni standardi revidiranja v nadaljevanju MSR) pravi, da lahko revizor pri doseganju revizijskih ciljev uporabi analitične postopke. Pri tem primerja podatke iz knjižb ali izkazov iz podatkov prejšnjih let s predračuni ali napovedmi podjetja, s podatki primerljive industrije in na ta način ovrednoti zanesljivost podatkov. Nato presodi, ali podatki ustrezajo uradnim trditvam posloводства in ali podatki vsebujejo napačne navedbe, ki bi povzročile napačne navedbe v računovodskih izkazih (MSR 520). Primer analitičnega postopka pri revidiranju vzajemnega sklada bi bilo primerjanje upravljalvske in skrbniške provizije s ČVS v proučevanem letu.

2. **Preizkusi podrobnosti poslov in saldih** (angl. *Test of Details*). Pri tem revizijskem postopku revizor neposredno preizkuša podatke o posameznih poslih, saldih na kontu ali razkritjih. Izvedba postopka v praksi lahko zajema preizkušanje samo največjih poslov ali izbiro vzorca, ki bo ustrezno predstavljal preizkušeno populacijo. Na ta način lahko neposredno preveri, ali posli vsebujejo pravilne uradne trditve. Revizor lahko pridobi podatke o ustreznosti z različnimi dejanji, kot so pridobitev neodvisne potrditve stanja s strani tretje osebe, ponovni preračun stanja na kontu oziroma se fizično prepriča, da sredstva dejansko obstajajo. Postopek zajema tudi preveritev knjižb in dokumentov na ravni salda na kontu (Interno gradivo Ernst&Young). Primer postopka v primeru revidiranja vzajemnega sklada je pridobitev izpisa portfelja naložb vzajemnega sklada pri Klirinško depotni družbi za slovenske vrednostne papirje.

3 POSEBNOSTI REVIDIRANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Revidiranje vzajemnih skladov ima svoje posebnosti, saj mora revizor pri reviziji upoštevati sklepe ATVP-ja, stališča in navodila Inštituta za revizijo ter določila ZISDU-1 in Zakona o gospodarskih družbah, da pridobi dovolj podatkov za oblikovanje pravega mnenja o računovodskih izkazih vzajemnega sklada.

Glavne posebnosti revidiranja po zahtevah regulatorjev so (Odar, 2008, str. 4) :

- Revizor preveri usklajenost portfelja naložb s prospektom sklada.
- Preveritev dnevnih bilanc in določitev pravilne vrednosti investicijskih kuponov na izbrani datum.
- Revizor mora posvetiti posebno pozornost revidiranju neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkov in izgub, ki nastajajo zaradi dnevnega vrednotenja finančnih naložb.
- Revizor se mora prepričati, da so pripoznani neiztrženi in iztrženi dobički nastali le pri tržnih vrednostnih papirjih in ne pri netržnih, ki jih utegne imeti sklad v portfelju.
- Preveritev vrednosti netržnih naložb sklada.
- Časovne razmejitve vplivajo na izdelavo dnevnih izkazov in vrednost kupona, zato mora revizor preveriti, ali so pripoznane v pravilnem obdobju in v pravilnem znesku.

- Preveritev, ali so finančne naložbe sklada zastavljene.
- Preveritev odnosa med vzajemnim skladom, družbo za upravljanje, njenimi lastniki in zaposlenimi, ali so razkriti vsi posli med povezanimi osebami.

3.1 Finančne naložbe in njihove zakonske omejitve po Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje

Finančne naložbe v vzajemnem skladu so opredeljene v prospektu sklada. Za strukturo portfelja se družba za upravljanje odloči sama, ZISDU-1 pa določi vrste dovoljenih naložb.

Glede na določila 64. člena ZISDU-1 ima lahko vzajemni sklad v portfelju samo tržne vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu. Člen dovoljuje tudi netržne naložbe v primeru, da je to zapisano v prospektu sklada. Sklad lahko vloži največ 10 % svojih sredstev v točke drugega vzajemnega sklada, v druge prenosljive vrednostne papirje ali inštrumente denarnega trga. Sklad lahko vlaga tudi v izvedene finančne inštrumente, s katerimi se trguje na organiziranem trgu, če so zgrajeni na osnovi finančnih indeksov, obrestnih mer ali tujih valut, če je posel sklenjen z institucionalnim vlagateljem ter velja pogoj, da se ob prenehanju vlaganja v inštrument naredi poravnava po pošteni vrednosti. Zakon postavlja še omejitev, da vzajemni skladi ne smejo vlagati svojih sredstev v kovine ali certifikate, povezane z njimi.

V 68. členu ZISDU-1 so navedene še dodatne omejitve, ki se nanašajo na posameznega izdajatelja vrednostnih papirjev ali drugih inštrumentov. Zakon naroča, da vzajemni sklad ne sme presegati 5 % izpostavljenosti sklada do enega izdajatelja, razen v primeru, ko je to dovoljeno v prospektu upravljanja. V slednjem primeru takšnih naložb ne sme biti več kot 40 % vseh sredstev. Člen še navaja, da ne sme biti presežena izpostavljenost do ene kreditne ustanove v znesku več kot 20 % vseh sredstev sklada, enaka omejitev na izdajatelja velja še za primer kombinacije naložb v vrednostne papirje, depozite ali izvedene finančne inštrumente.

3.2 Računovodenje finančnih naložb

Pri računovodenju finančnih naložb v vzajemnem skladu je načelo izvirne vrednosti naložbe dopolnjeno z načelom dnevne vrednosti (Odar, 2008, str. 5). Načelo izvirne vrednosti pri nakupu finančne naložbe je tisti znesek, ki ga je stranka plačala ob nakupu. V primeru vzajemnih skladov lahko enačimo izvirno vrednost z nabavno vrednostjo, ker je vrednostni papir kupljen z namenom trgovanja. Načelo dnevne vrednosti se uporablja za dnevno vrednotenje finančnih postavk. Ni nujno, da je dnevna vrednost tudi poštena vrednost, ker bi za to morali biti izpolnjeni vsi pogoji za učinkovito delovanje trga (Peterlin, 2005, str. 182).

V vzajemnem skladu se finančne naložbe v začetku pripoznajo po izvirni/nabavni vrednosti. Za izdelavo dnevnih bilanc se nato finančne naložbe ovrednotijo po dnevni ceni. Prihodek ali odhodek, ki pri tem nastane, se knjži kot neiztržen dobiček ali izguba. V primeru prodaje naložbe se prihodek ali odhodek izkaže v izkazu poslovnega izida kot iztržen dobiček ali izguba.

Predstavljam izmišljen primer, kako bi potekalo knjiženje potencialnega nakupa vrednostnega papirja Y.

Predpostavljam, da se je nakup zgodil 9. 2. 2009, nakupna cena je bila 11,45 EUR na lot oziroma delnico. Stroški borznoposredniške provizije znašajo 500 EUR. Posebnost knjiženja stroškov borznoposredniške provizije pri vzajemnih skladih je, da se strošek knjiži takoj kot odhodek vzajemnega sklada.

Tabela 2: Shema knjiženja nakupa vrednostnega papirja

Zap. št.	Vsebina	Konto	Naziv konta	V breme	V dobro
		310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev	114.000,00	
1.	Nakup delnic	205	Obveznosti iz nakupa vrednostnih papirjev do borznoposredniških družb		114.500,00
2.	Stroški posla	613	Odhodki za posredovanje pri nakupih vrednostnih papirjev	500,00	
		205	Obveznosti iz nakupa vrednostnih papirjev do borznoposredniških družb	114.500,00	
3.	Plačilo	100	Denarna sredstva na računih vzajemnega sklada		114.500,00

r: Lastni izračuni na podlagi izmišljenih podatkov.

Pri računovodenju naložb velja omeniti še izdelavo dnevni bilanc, ki zagotavlja pravilnost ČVS-ja in posledično VEP-a. V poglavju 1.4 je navedeno, da se ČVS izračuna kot razlika med celotnimi sredstvi sklada in obveznostmi sklada. Ko računovodstvo ugotovi vse obveznosti in sredstva sklada na določen dan, lahko izračuna VEP. Za izdelavo takšnih bilanc pa se morajo finančne naložbe v vzajemnem skladu vrednotiti dnevno po zadnjem zaključnem tečaju organiziranega trga, ker predstavlja tečaj trenutno najbolj reprezentativno iztržljivo in pošteno vrednost naložbe. Tako so vsak dan na voljo izkazi, ki prikazujejo dejansko stanje vzajemnega sklada (SRS 38).

3.3 Revidiranje postavk finančnih naložb

Revizijski cilj revidiranja finančnih naložb je preveritev portfelja, ali je prikazan pošteno in resnično v skladu z veljavnimi standardi ter izvedba dodatnih postopkov, s katerimi si bo revizor zagotovil ustrezno podlago za izražanje mnenja poročil za posebne namene, opisane v četrtem poglavju, ki so:

- preveritev usklajenosti naložb vzajemnega sklada,
- preveritev vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada,
- pravilnost in popolnost obvestil in poročil.

Uradne trditve posloводства pomenijo, da je posloводство odgovorno za zaključne računovodske izkaze vzajemnega sklada, in da so postavke prikazane pravilno. V primeru vzajemnega sklada posloводство trdi, da finančne naložbe obstajajo, da ima sklad pravice do teh naložb, da so v izkazih naložbe prikazane popolno, da so naložbe ovrednotene s pravilno ceno in in da so naložbe pravilno razvrščene v izkazih ter ustrezno predstavljene v letnem poročilu.

Po MSR 200 Namen in splošna načela revizije računovodskih izkazov mora revizor pridobiti sprejemljivo zagotovilo, da so računovodski izkazi brez pomembno napačne navedbe. Glede na to, da finančne naložbe (vključno z denarnimi sredstvi) v veliki večini vzajemnih skladov obsegajo okrog 99 % celotne aktive, se bo revizor osredotočil na preveritev portfelja sklada v skladu s poklicno nezaupljivostjo in pri tem pa upošteval že zgoraj navedena posebna poročila.

Revizorjevi postopki pridobivanja zagotovila glede uradnih trditev tako obsegajo (Interno gradivo Ernst&Young):

- a) Pridobitev neodvisne potrditve portfelja od skrbnika – obstoj in pravice.
- b) Preveritev ali zaključni izkazi vključujejo vse vrednostne papirje, ki jih je potrdil skrbnik – popolnost.
- c) Preveritev ali je portfelj vrednoten z ustreznimi cenami – vrednotenje.
- d) Preveritev, da so vsi vrednostni papirji pravilno vključeni v izkaze, in pravilno razkriti – predstavitev in razkritje.
- e) Preveritev, da je portfelj usklajen z omejitvami naložb iz prospekta – predstavitev in razkritje.
- f) Preračun VEP-a – vrednotenje.
- g) Preveritev ali so vrednostni papirji zastavljeni.

Po Taylorju in Gleznu (2007) ima revizor na voljo sedem načinov zbiranja revizijskih dokazov, in sicer opazovanje, potrjevanje, izračunavanje, analiziranje, povpraševanje, preiskovanje in primerjanje. Vsi načini pa niso primerni za potrditve vseh kontov.

Obseg revizijskega pregleda je omejen na izbiro treh naključno izbranih datumov ter predvideva izvedbo revizijskih postopkov na treh računovodskih izkazih (Sklep o revizijskem pregledu letnega poročila investicijskega sklada, 2009).

3.4 Posebnosti revidiranja netržnih naložb

Vzajemni skladi lahko vlagajo tudi v netržne vrednostne papirje, ki ustrezajo pravilom, opredeljenim v ZISDU-1. Netržne naložbe so večinoma slabo likvidne, zato se skladi ne odločajo za takšne oblike naložb, in so v večini prospektov prepovedane. Nekateri vzajemni skladi pa nimajo teh omejitev v prospektu in lahko vlagajo v netržne naložbe. Glede na to, da so netržne naložbe precej zapletene, sem se odločila, da bom predstavila primer ravnanja revizorja pri revidiranju netržnih naložb v vzajemnih skladih.

Primer netržne naložbe bi bile delnice slovenskih delniških družb, ki ne kotirajo na ljubljanski borzi, ampak se z njihovimi delnicami trguje na tako imenovanem »sivem trgu«. Takšne delnice bi bile recimo delnice Ljubljanskih Mlekarn, d. d., Uniorja, d. d., Elektra Gorenjske, d. d., ali Palome, d. d..

Ker te delnice ne kotirajo na borzi, se z njimi trguje le preko okenc (angl. *Over The Counter*). Vzdrževalci trga pa preko računalniških programov sklepajo posle med različnimi strankami borznih posrednikov (Vzajemci, 2010, Slovar finančnih izrazov).

3.4.1 Računovodenje netržnih naložb v vzajemnem skladu

Nakup vrednostnih papirjev se računovodsko knjiži enako kot v Tabeli 2 v poglavju 3.2. Vzajemni sklad naložbo pripozna po pošteni vrednosti, ki je trenutna nabavna cena, zmanjšani za stroške borznoposredniške provizije. Skladi izdelujejo dnevne bilance in za dnevna vrednotenja potrebujejo dnevno iztržljivo ceno na trgu. Vendar za netržne naložbe ni na voljo dnevnih cen ali so po navadi nelikvidne na trgu. Upravljavca se odloči, ali je nabavna cena še vedno poštena in iztržljiva in ali je potrebna krepitev ali oslabitev naložbe. Na tem mestu pravi SRS 38, da se upravljavec sklada lahko v primeru, ko meni, da nabavna vrednost ni več reprezentativna vrednost naložbe, odloči za prevrednotenje. Pri tem se ustvarjeni dobiček knjiži kot presežek iz prevrednotenja v bilanci stanja ali kot popravek vrednosti naložbe. V primeru, da v bilanci stanja že obstaja presežek iz prevrednotenja, se oslabitev najprej knjiži kot zmanjšanje le-tega, drugače se knjiži takoj kot odhodek v tekočem izkazu poslovnega izida.

Tu se pojavi vprašanje, kako določiti novo pošteno ceno vrednostnega papirja. Standard pravi, da se lahko upravljavec odloči za skupno ovrednotenje, pri katerem sodelujejo upravljavec, revizor in pooblaščen ocenjevalec podjetij.

Poleg tega lahko upravljavec sam s pomočjo modelov vrednotenja oceni primerno vrednost oziroma oceni, ali je nabavna cena še vedno primerna cena vrednostnega papirja.

Pri tem ima možnost izbire med modelom diskontiranja bodočih denarnih tokov, analizo kazalnikov delnice, na primer: tečaj/dobiček na delnico, tečaj/knjigovodsko vrednost delnice, dividendna donosnost (Kazalniki, Ljubljanska borza, 2010), in drugimi priznanimi modeli vrednotenja. Pri celotni analizi se poslužuje kombinacije več modelov ali vidikov ocenjevanja naložbe.

Omeniti je potrebno še Pojasnilo 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb, ki ga je leta 2008 izdal Slovenski inštitut za revizijo. Pravi, da je eden izmed možnih pokazateljev, da je potrebno izvesti ponovno vrednotenje in po potrebi slabitev naložbe ta, da je knjigovodska vrednost finančne naložbe v bilanci sklada za več kot 20 % večja od sorazmernega dela kapitala, ki ga ima v lasti podjetje.

Konkretni primer vzajemnega sklada bi bil, da kupi vzajemni sklad v začetku leta 10 % delnic družbe, ki ne kotira na borzi za devet milijonov EUR. Naložbo pripozna po nabavni vrednosti. Konec leta želi upravljavec preveriti, ali obstajajo pokazatelji, ki zahtevajo slabitev netržne naložbe. Iz letnega poročila družbe izve, da je vrednost kapitala šestdeset milijonov, in izračuna, da so sorazmerni solastniki šestih milijonov kapitala. Nato izvede zgoraj opisan preizkus in ugotovi, da ima vzajemni sklad naložbo, ki je vrednoteno na preveliko vrednost. Na tej točki je odvisno od upravljavca, kako bo ocenil naložbo.

3.4.2 Revidiranje netržnih naložb

Revizijski cilj revidiranja netržnih naložb je preveritev ali so netržne naložbe ustrezno oslabiljene in ali obstajajo še drugi pokazatelji, ki bi zahtevali oslabitev ali okrepitev.

Opis korakov revizorjevega postopanja glede vrednotenja netržnih naložb:

1. v primeru, da je naložba oslabiljena/okrepljena, bo pridobil podlago, na kateri je upravljavec oslabil/krepil naložbi, ne glede na to ali gre za skupno ovrednotenje ali lastno oceno upravljavca,
2. v primeru, da naložba ni oslabiljena/okrepljena, bo revizor nadalje povprašal pri poslovodstvu, ali so ob koncu poslovnega leta izvedli preizkus, ali obstajajo pokazatelji, ki bi zahtevali oslabitev/okrepitev,
3. revizor mora preveriti, ali je poslovodstvo glede na dan scenarija pravilno ravnalo v zvezi z vrednotenjem netržnih naložb konec leta.

3.5 Neiztrženi in iztrženi kapitalski dobički ter izgube

Neiztrženi in iztrženi kapitalski dobički ter izgube so najpomembnejši vir prihodkov/odhodkov v izkazu poslovnega izida. Zato je zelo pomembno, da revizor opravi revizijske postopke tudi na neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkih ter izgubah.

Postavke neiztrženi in iztrženi kapitalski dobički ter izgube v izkazu poslovnega izida nastanejo zaradi dnevnega vrednotenja portfelja.

Neiztrženi in iztrženi kapitalski dobički ter izgube nastanejo, ko je dnevna cena vrednostnega papirja večja ali manjša od nakupne (SRS 38).

V nadaljevanju predstavljam primer knjiženja neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkov ter izgub.

Nadaljujem s primerom knjiženja nakupa 10.000 delnic Y iz Tabele 2 v poglavju 3.2. Vrednost naložbe na prvi dan je 114.000 EUR. Kaj se zgodi na drugi dan, ko se delnica prevrednoti na drug tečaj? Pripozna se neiztržen dobiček ali izguba v poslovnem izidu, na drugi strani pa se poveča ali zmanjša vrednost naložbe. Tretji dan predvidevam, da upravljavec naložbo proda. V tem primeru se v iztržen današnji dobiček šteje tako neiztržen dobiček do prejšnjega dne in razlika do današnje prodajne cene. V Tabeli 3 je prikaz knjiženja na drugi in tretji dan.

Tabela 3: Knjiženje neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkov in izgub

Dogodek	Vsebina	Konto	Naziv konta	V breme	V dobro
1. dan	Nakup delnic	310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev	114.000,00	
		731	Neiztrženi dobički iz delnic domačih izdajateljev*		1.000,00
	Prevrednotenje na zaključni tečaj	310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev	1.000,00	
		631	Neiztržene izgube iz delnic domačih izdajateljev**	1.000,00	
2. dan		310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev		1.000,00
	Prodaja delnic	721	Iztrženi dobički iz delnic domačih izdajateljev***		2.000,00
		310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev		115.000,00
		621	Iztržene izgube iz delnic domačih izdajateljev****	2.000,00	
3. dan	310	Domače delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev			113.000,00

Primer	Tečaj	Izračun dobička/izgube
*	11,5	1.000,00
**	11,3	-1.000,00
***	11,7	3.000,00
****	11,1	-3.000,00

Vir: Lastni izračuni na podlagi izmišljenih podatkov.

4 POSEBNOSTI NA PODROČJU REVIZIJSKEGA POROČANJA (POROČILO O POSLIH ZA POSEBNE NAMENE)

MSR 800 Revizorjevo poročilo o revizijskih poslih za poseben namene pravi, da lahko revizor pregleda in oceni sklepe, ki izhajajo iz revizijskih dokazov, in jih uporabi kot podlago za izrazitev mnenja glede posla za posebne namene.

V juliju 2009 je ATPV izdala Sklep o revizijskem pregledu letnega poročila investicijskega sklada, ki določa obseg revizorjevega poročila za poslovno leto 2009.

Sklep določa, da izda revizor mnenje o računovodskih izkazih in ločeno poročilo o poslih za posebne namene, ki so sestavljeni iz (Sklep o revizijskem pregledu letnega poročila investicijskega sklada, 2009):

1. Poročilo o usklajenosti naložb investicijskega sklada.
2. Poročilo o vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada.
3. Poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj.
4. Poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil.

Sklep o revizijskem pregledu revizorja napoti k izbiri treh naključnih datumov za potrebe oblikovanja poročil iz prejšnjega odstavka. Revizor mora posvetiti še dodatno pozornost revidiranju finančnih naložb in z njimi povezanimi procesi, da s svojimi revizijskimi postopki pokrije tudi dodatna revizorjeva poročila, ki niso povezana z računovodskimi izkazi, in sicer Poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj in Poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil.

Dodatna poročila so namenjena naslovniku DZU.

4.1 Poročilo o usklajenosti naložb investicijskega sklada

Revizor poroča DZU, ali so naložbe sklada usklajene s prospektom, ZISDU-1 in s Sklepom o naložbah investicijskega sklada na zaključni datum.

Revizor opravi postopke preveritve, kjer je preveril, ali je portfelj usklajen z omejitvami naložb iz prospekta. Podlaga za postopek je usklajenost portfelja s prospektom na tri poljubno izbrane datume. Pri postopku ni odkril napačnih navedb, zato sledi naslednji korak, revizorjevo mnenje.

Revizor izrazi mnenje, da so naložbe v vseh pomembnih pogledih skladne z ZISDU-1, s Sklepom o naložbah investicijskega sklada in s prospektom (Letno poročilo vzajemnega sklada X).

4.2 Poročilo o vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada

Revizor poroča DZU, ali je na podlagi svojih preveritev VEP-a, vrednost VEP-a izračunana v skladu s predpisi in na podlagi pošteno prikazanih računovodskih izkazov.

Revizor opravi postopke preveritve, ali je VEP pravilno izračunan. Podlaga za postopek bo izračun VEP-a na tri poljubno izbrane datume. Pri postopku nismo odkrili napačnih navedb, zato sledi naslednji korak, revizorjevo mnenje.

Revizor izrazi mnenje, da je DZU v vseh pomembnih pogledih izračunaval VEP v skladu s predpisi in na podlagi računovodskih izkazov, ki so sestavljeni na podlagi Sklepa o letnem poročilu investicijskega sklada in ZISDU-1 (Letno poročilo vzajemnega sklada X).

4.3 Poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj

Revizor poroča DZU-ju, ali spoštuje in izvaja načrte in ukrepe za obvladovanja tveganja vzajemnega sklada.

Revizor v času revizije opazuje in presodi, ali ukrepi obstajajo, se izvajajo in spoštujejo. Podlaga za postopek bo poizvedba pri upravljavcih naložb o obvladovanja tveganja v vzajemnih skladih. Pri tem revizor s svojo poklicno nezaupljivostjo presodi, ali je DZU na področju obvladovanja tveganja učinkovita. Na podlagi tega zaključi, da DZU spoštuje in izvaja pravila za obvladovanje tveganja.

Revizor izrazi mnenje, da je DZU za vzajemni sklad X v vseh pomembnih pogledih izpolnjeval ukrepe in načrte iz pravil o obvladovanju tveganj, ki ga je predpisal DZU (Letno poročilo vzajemnega sklada X).

4.4 Poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil

Revizor poroča DZU-ju, ali je bilo poročanje in obveščanje ATVP-ja skladno z namenom, vsebino in roki poročanja.

Revizor opravi postopke na tri naključno izbrane datume. Preveri, ali je bilo poročanje in obveščanje ATVP-ja ustrezno. Glede na ugotovitve preveritev na treh različnih datumih lahko pridobi sprejemljivo zagotovilo, da so bila tudi ostala poročanja podobna. Če ne ugotovi napačnih navedb, lahko sklepa, da so poročila in obvestila pravilna in popolna.

Revizor izrazi mnenje, da so obvestila in poročila, ki jih je DZU posredoval ATVP-ju v vseh bistvenih pogledih pravilna in popolna ter skladna s stanjem, ki je razvidno iz revidiranih računovodskih izkazov (Letno poročilo vzajemnega sklada X).

5 POSEBNOSTI REVIDIRANJA FINAČNIH NALOŽB V VZAJEMNEM SKLADU X

Za potrebe diplomske naloge sem priredila podatke slovenskega vzajemnega sklada, ki sem ga poimenovala vzajemni sklad X. V nalogi se sklicujem le na revidiranje postavk bilance stanja in izkaza poslovnega izida ter se v nadaljevanju ne obračam na izkaz denarnega toka ali k prilogam računovodskih izkazov.

5.1 Opis vzajemnega sklada X

Za primer računovodskih izkazov sem naključno izbrala vzajemni sklad, ki sem ga poimenovala vzajemni sklad X. Za svoje potrebe prirejam računovodske izkaze, da zakrijem prave podatke. Računovodski podatki so revidirani na datum 31. 12. 2009, prav tako je tudi prospekt vzajemnega sklada veljaven na ta datum.

Vzajemni sklad X je pričel s poslovanjem 22. 4. 2004, ko je DZU pridobila dovoljenje ATVP-ja za upravljanje. Sklad je namenski investicijski sklad (več o tem v poglavju 1.2), ki je omejen glede na razpršitev portfelja po vrstah naložb in po geografskih regijah.

Naložbena strategija vzajemnega sklada je globalna razpršitev tveganja finančnih naložb (lastniški in dolžniški vrednostni papirji) in geografska razpršitev finančnih naložb. DZU ocenjuje tveganje sklada kot povprečno z oceno 5, kar pomeni srednje tvegana naložba, ter stopnjo upravljanja portfelja kot zmerno aktivno (Prospekt vzajemnega sklada X).

Vzajemni sklad X ima za 145 milijonov EUR finančnih naložb na dan 31. 12. 2009, kar je več kot 150 različnih vrednostnih papirjev, zato prirejam izvleček izkaza premoženja svojim potrebam (Priloga 1). Finančne naložbe so najpomembnejša postavka v bilanci stanja vzajemnega sklada, saj predstavljajo kar 99,32 % celotnih sredstev sklada.

5.2 Finančne naložbe in njihove omejitve v vzajemnem skladu X

Vzajemni sklad X mora imeti najmanj 40-odstotni delež lastniških vrednostnih papirjev in dolžniških vrednostnih papirjev, največji delež obeh vrst vrednostnih papirjev je navzgor omejen na 60 %. Sklad lahko vloži do največ 10 % svojih sredstev tudi v instrumente denarnega trga. Kot je omenjeno že v prejšnjem poglavju, je izbran sklad namenski

investicijski sklad, ki svoj portfelj razprši na določena geografska področja, zato podajam tudi geografske omejitve portfelja (Prospekt vzajemnega sklada X).

Tabela 4: Omejitve portfelja sklada po geografskih regijah

Vrsta finančnega inštrumenta	Delnice			Obveznice		
	Najmanjši delež v % od vrednosti sredstev podsklada	Ciljni delež v % vrednosti sredstev podsklada	Največji delež v % od vrednosti sredstev podsklada	Najmanjši delež v % od vrednosti sredstev podsklada	Ciljni delež v % vrednosti sredstev podsklada	Največji delež v % od vrednosti sredstev podsklada
Geografska regija izdajatelja vrednostnega papirja						
Evropa (države Evropske unije)	10,00	16,03	25,20	20,00	33,25	51,00
Severna Amerika	8,40	14,25	22,80	0,00	0,00	6,00
Azija in Oceanija	0,00	5,34	9,00	0,00	0,00	3,00
Slovenija	6,00	11,88	21,00	6,00	14,25	30,00

Vir: Prospekt vzajemnega sklada X.

5.3 Posebnosti revidiranja finančnih naložb

5.3.1 Revizijski postopki na finančnih naložbah vzajemnega sklada

Revizijske postopke opisujem v enakem vrstnem redu, kot so opisani v teoretičnem delu v poglavju 3.3.

a) Neodvisna potrditev portfelja

Revizor lahko po MSR 505 Zunanje potrditve pridobi revizijske dokaze z uporabo zunanjih potrditev, ker so bolj zanesljivi kot tisti, pridobljeni od stranke.

V primeru potrjevanja naložb vzajemnega sklada X bo revizor za slovenske vrednostne papirje pridobili od skrbnika izpisek vrednostnih papirjev iz Klirinško depotne družbe (v nadaljevanju KDD). Glavna naloga je hramba in vodenje centralnega registra imetnikov nematerializiranih papirjev v Sloveniji (KDD, 2010, O KDD).

V Prilogi 1 je prirejen izveček izkaza premoženja vzajemnega sklada X za potrebe diplomske naloge. V Prilogi 2 je primer KDD izpiska, ki ga revizor pridobi od skrbnika, da potrdi obstoj slovenskih vrednostnih papirjev v portfelju vzajemnega sklada X. Za potrditev tujih vrednostnih papirjev pridobi revizor od skrbnika podoben izpisek s tujimi vrednostnimi papirji.

Ko revizor ugotovi, da se stanje portfelja ujema z obema izpiskoma, mora revizijski dokaz shraniti v revizijski dokumentaciji za vzajemni sklad X.

b) Popolnost finančnih naložb v portfelju

Korak pregleda popolnosti je v močni povezavi s prejšnjim korakom. Sedaj mora revizor preiskati, ali so vsi vrednostni papirji, ki so v portfelju, potrjeni morebiti s KDD izpiskom ali z izpiskom skrbnika. V praksi bi revizor seštel celotno vrednost naložb v izkazu premoženja vzajemnega sklada X (Priloga 1) in jo primerjal s celotno vrednostjo finančnih naložb v bilanci stanja (Priloga 3). Zneska se morata ujemati.

Postopek zagotavlja, da so na zaključni dan računovodskih izkazov v izkaze vključeni vsi vrednostni papirji.

c) Vrednotenje portfelja

Revizor mora za vrednotenje preračunati število potrjenih vrednostnih papirjev z zadnjimi zaključnimi tečaji, ki jih pridobi iz organiziranega trga.

Postavlja pa se vprašanje, kako se vrednoti obveznica. SRS 38 pravi, da se kuponske in brezcuponske obveznice vrednotijo po neodplačni vrednosti po zadnjih zaključnih tečajih, ki so na voljo. To pomeni, da so v dnevno ceno obveznice vključene tudi natečne kuponske obresti od datuma zadnjega izplačila kupona.

V Prilogi 4 je prikaz revizijskega dokaza preračuna vrednostnih papirjev. V Prilogi 5 je prikaz revizijskega dokaza preračuna obveznic na dan 31. 12. 2009. Razlika je nepomembna za vidik revizije. Tečaje pridobi revizor iz postaje Bloomberg in Ljubljanske borze.

d) Portfelj je pravilno razkrit in predstavljen

Revizor ima dolžnost, da preveri, ali so finančne naložbe ustrezno razvrščene glede na predpisano obliko bilance stanja v SRS 38.

SRS 38 predpisuje obliko bilance stanja, kot je razvidna v Prilogi 3.

Sedaj mora revizor preveriti, ali vsi vrednostni papirji v postavki št. 3 v bilanci stanja (Vrednostni papirji in inštrumenti denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev) resnično spadajo v postavko. Prav tako mora preveriti, ali vsi vrednostni papirji pod postavko št. 5 (Investicijski kuponi in delnice ciljnih skladov) spadajo tja.

Na primeru portfelja v Prilogi 1 bo revizor preiskal, ali so vsi vrednostni papirji, razen številke 12. IVV US, ki spada pod postavko investicijski kuponi, pravilno razvrščeni v bilanco stanja. Poleg tega bo preveril, ali so vse naložbe v investicijske kupone razvrščene v postavko št. 5.

Sedaj mora še preveriti, ali je izkaz premoženja, ki je sestavni del računovodskih izkazov po SRS 38, pravilno predstavljen v razkritjih. To pomeni, da revizor preveri, ali je izkaz premoženja ločen na postavke št. 3, 4 in 5 v bilanci stanja in ali so vrednostni papirji navedeni v pravilni postavki.

e) Usklajenost portfelja s prospektom

V tem postopku mora revizor primerjati podatke portfelja z omejitvami, ki so navedene v prospektu. Prvi korak je primerjava portfelja z omejitvami po vrstah vrednostnih papirjev. V primeru sklada X sešteje skupaj vrednostne papirje po vrstah in jih primerja s celotnimi sredstvi. Če primerja omejitve prospekta, vidimo, da na 31. 12. 2009 vzajemni sklad X ni kršil usklajenosti s prospektom.

Tabela 5: Revizijski dokaz usklajenost portfelja po vrstah naložb s prospektom

Vrsta finančnega inštrumenta	% glede vsa sredstva sklada
Lastniški vrednostni papirji	50,11
Dolžniški vrednostni papirji	45,37
Instrumenti denarnega trga	3,84
Skupaj	99,32

Vir: Lastni izračuni na podlagi izkaza premoženja vzajemnega sklada X.

Drugi korak postopka je preveritev, ali je portfelj na 31. 12. 2009 skladen z geografskimi omejitvami v prospektu, ker (kot že omenjam v poglavju 5.1) je vzajemni sklad X namenski investicijski sklad.

Tabela 6: Revizijski dokaz usklajenosti portfelja z geografskimi omejitvami prospekta

Vrsta finančnega inštrumenta / Geografske regije	% delnic v portfelju	% obveznic v portfelju
Evropa (države Evropske unije)	15,40	31,22
Severna Amerika	18,09	1,40
Azija in Oceanija	8,60	0,00
Slovenija	8,92	15,69

Vir: Lastni izračuni na podlagi izkaza premoženja vzajemnega sklada X.

f) Preračun VEP-a

Ko revizor pregleda portfelj in računovodske izkaze ter ugotovi njegovo pravilnost, lahko preračuna tudi VEP.

V primeru vzajemnega sklada X bo revizor iz podatkov bilance stanja (Priloga 3) najprej izračunal ČVS na dan 31. 12. 2009. ČVS izračuna kot:

$$\text{ČVS} = \text{Celotna sredstva} - \text{Poslovne obveznosti} - \text{Pasivne časovne razmejitve} = 147.072.752 \text{ Eur}$$

Sedaj lahko izračuna še VEP na dan 31. 12. 2009 po enačbi (1), število enot je navedeno na koncu bilance stanja (Priloga 3):

$$\text{VEP} = 147.072.752 / 30.826.156 = 4,7710 \text{ Eur}$$

S postopkom se je revizor prepričal, da je izračunan VEP-a na podlagi revidiranih računovodskih izkazov pravilen in skladen z VEP-om, ki ga je vzajemni sklad poročal na dan 31. 12. 2009.

g) Zastavljeni vrednostni papirji

Po zahtevah Mednarodnega standarda računovodskega poročanja 32 Finančni inštrumenti: predstavljanje mora družba razkriti delež zastavljenih sredstev in pogoje, pod katerimi je zastavila sredstva. Revizor se lahko prepriča o zastavi le tako, da povpraša poslovodstvo o zastavljenih sredstvih. V primeru, da odgovorijo negativno, lahko revizor sprejme zagotovilo, da finančne naložbe niso zastavljene.

5.3.2 Revidiranje netržnih naložb

Delež neiztrženih dobičkov vzajemnega sklada X predstavlja 59 % vseh prihodkov, skupaj z iztrženimi dobički pa kar 72 % (Priloga 6). Glede na to, da je ta postavka poslovnega izida vrednostno najpomembnejša, ji mora revizor pri pregledu posvetiti še posebno pozornost.

Če se navežem na konkreten primer, ki je opisan v poglavju 3.4.1, se lahko upravljavec odloči za več metod prevrednotenja. Sedaj je revizorjeva naloga, da preveri, ali se je upravljavec odločil za uporabo ustrezne metode prevrednotenja, bodisi je to mnenje pooblaščenega ocenjevalca vrednosti bodisi uporaba lastnega modela vrednotenja.

Pooblaščen ocenjevalec vrednosti deluje v tem primeru kot veščak, ker bo revizor uporabil njegovo delo. Veščak je oseba, ki ima posebna znanja in izkušnje na področju, ki ni računovodenje ali revidiranje (MSR 620 Uporaba veščakovih storitev). Revizor lahko pri svojem delu uporabi veščakove storitve za pridobitev revizijskih dokazov. Revizor se mora prej prepričati o veščakovi sposobnosti in nepristranskosti v skladu z navodili v MSR 620.

Sedaj lahko domnevam, da se je revizor prepričal o veščakovih sposobnostih. Še preden pa bo vzel njegovo delo kot revizijski dokaz, mora preveriti veščakove metodološke predpostavke, ki jih je uporabil pri svojem delu. To zajema smiselnost uporabe diskontne stopnje, primerjave industrije, stopenj rasti in drugih finančnih kazalnikov. Predpostavljam, da se revizor strinja z veščakovim poročilom o oceni vrednosti naložbe. S tem je revizijski postopek vrednotenja netržne naložbe zaključen.

V primeru, da se upravljavec odloči za prevrednotenje na podlagi lastnega modela, mora revizor najprej preveriti predpostavke modela vrednotenja, ter oceniti smiselnost njegove uporabe. V upoštevanje vzame še upravljavčeve sposobnosti in njegovo objektivnost. Revizor nato presodi, ali je model ustrezen.

Velja omeniti primer, ko upravljavec ne naredi preizkusa vrednosti ob koncu leta, medtem ko revizor najde pokazatelje, ki zahtevajo oslabitev naložbe. Revizor se mora v tem primeru

najprej pogovoriti s poslovodstvom o razlogih njihovega vrednotenja. Ti razlogi bi lahko izboljšali pogoje poslovanja (na primer pridobitev velikega posla, ki bi povečal prihodke). Če revizor meni, da so njihovi razlogi osnovani na zadostni verodostojni podlagi, lahko sprejme njihovo vrednotenje. V nasprotnem primeru mora revizor sam preveriti, kakšno bi bilo ustrezno vrednotenje naložbe. Če poslovodstvo ne želi sprejeti vrednotenja, ki ga predlaga revizor, in je napačno vrednotenje pomembna napačna navedba v izkazih, mora revizor razmisliti o uporabi MSR 701 – Prilagoditve poročila neodvisnega revizorja.

5.3.3 Revidiranje neiztrženih in iztrženih kapitalskih dobičkov in izgub

Revidiranje postavk poslovnega izida je v močni povezavi z revidiranjem bilance stanja. V primeru sklada X so dobički in izgube iz naložb povezani s finančnimi naložbami in njihovim dnevnim prevrednotenjem. Revizor zato pri revidiranju postavke bilance stanja pridobiva informacije tudi o postavkah poslovnega izida.

Najprej mora revizor določiti revizijske cilje in katere uradne trditve bo preveril z revizijskimi postopki za poslovni izid. Revizijski cilji so (Lipnik, 2008, str. 1):

- Popolnost vseh prihodkov v obračunskem obdobju.
- Obstoj prihodkov v obračunskem obdobju.
- Ali prihodki res pripadajo podjetju.
- Ali so prihodki pravilno vrednoteni v poslovnem izidu.
- Razkritje prihodkov v skladu s standardi.

Ko si je revizor zamislil revizijski cilj, mora določiti, na kakšne načine bo prišel do končnih potrditev. Način je odvisen od narave konta, ki ga hoče preveriti, od uradne trditve povezane s kontom, od tveganja povezanega s kontom in dokumenti, ki se uporabljajo v zvezi s tem kontom.

Revizor mora najti postopek, s katerim bo dosegel revizijski cilj, in pri tem upoštevati naravo konta, ki ga hoče preveriti. Na voljo ima naslednje postopke (Lipnik, 2008, str. 2):

- Postopki ocenjevanja tveganja, s katerimi pridobimo večji pregled nad organizacijo in njenimi tveganji.
- Preizkusi kontrol na poslovnih procesih, ki potekajo v organizaciji, na primer proces nabave, prodaje ali plače.
- Postopki preizkušanja podatkov.

V primeru, da si revizor z že prej opravljenimi postopki zagotovi, da procesi v organizaciji delujejo ustrezno, se lahko v izvedbeni fazi, ko revizor preizkuša (s)poročila računovodskih izkazov, zanese na izsledke prejšnjega dela. Zato bom v nadaljevanju opisala samo tretji korak.

Postopek preizkušanja podatkov poslovnega izida zajema postopke preverjanja ustreznosti posameznih postavk izida, primerjanje povezanih postavk bilance stanja in poslovnega izida, analitične postopke in analizo nenavadnih postavk v poslovnem izidu (Lipnik, 2008, str. 2).

V primeru vzajemnega sklada X bi bili revizorjevi postopki na iztrženih in neiztrženih dobičkih ter izgubah naslednji:

- Analitična primerjava lanskih dobičkov in izgub z letošnjimi postavkami.
- Analitična primerjava gibanja ČVS-ja in dobičkov ter izgub.
- Podroben preizkus enega primera knjiženja nakupa in prodaje vrednostnega papirja.
- Podroben preizkus, ali so iztrženi dobički in izgube pravilno pripoznani.
- Podroben preizkus, da se v primeru prevrednotenja niso knjižili neiztrženi prihodki ali izgube.

SKLEP

Vzajemni skladi so zaradi prednosti, ki jih ponujajo za nepoučene vlagatelje ena najbolj priljubljenih oblik varčevanja. Skozi leta je nastajalo vedno več vzajemnih skladov, zato so regulatorji natančno predpisali delovanje sklada z zakoni, sklepi in računovodskimi standardi. Danes je zakonodaja na tem področju precej obsežna, saj morajo DZU-ji spoštovati določila Zakona o gospodarskih družbah, določila Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, določila Zakona o trgu vrednostnih papirjev, računovodske standarde in sklepe Inštituta za revizijo ter ATVP. Najpomembnejšo vlogo pri kontroli pravilnosti poslovanja vzajemnih skladov po zgoraj opisanih zakonih imata ATVP in revizor.

Na eni strani je vloga ATVP-ja zagotovo zelo pomembna, saj dnevno pregleduje poročila o izračunu VEP-a in mesečno pregleduje bilance stanja skladov.

Na drugi strani je revizorjeva vloga z vidika vlagatelja zelo pomembna, saj dobi sprejemljivo zagotovilo, da sklad posluje usklajeno z vsemi predpisanimi zakoni in sklepi, ter da so finančne naložbe, ki predstavljajo glavnino sredstev vzajemnega sklada, pošteno prikazane. Ena od posebnosti je tudi revizijskega poročanje, saj revizor izda še mnenje na posle za posebne namene, ki dodatno zagotovijo, da izkazi ne vsebujejo pomembno napačnih navedb, ter da dodatni vidiki poslovanja vzajemnega sklada ustrezajo ATVP-ju. Revizor poda mnenje o ustreznosti obvladovanja tveganja, pravilnosti poročanja ATVP-ja, usklajenosti naložb sklada s prospektom in izračunu VEP-a. Prvi vidik poslovanja pregleduje samo revizor s posebnimi revizijskimi postopki, zato je njegova vloga z vidika obvladovanja tveganja v vzajemnem skladu zelo pomembna. Druge tri vidike poslovanja pregledujeta revizor in ATVP. Vlagatelji so lahko mirni, saj dve inštituciji pregledata vidike poslovanja vzajemnega sklada. Za vlagatelja pa je najbolj pomemben izračun VEP-a, zato da lahko vsak dan spremlja vrednost svoje naložbe.

Glavnino premoženja vzajemnega sklada sestavljajo finančne naložbe, zato jim revizor posveti posebno pozornost. Revizor se v svojih postopkih opira na uradne trditve

posloводства v računovodskih izkazih. Preveriti mora obstoj naložb in dejansko lastništvo, ali so v izkazih zajete vse finančne naložbe, in ali so naložbe pravilno prikazane in razkrite v izkazih. Posebno pozornost posveti prav vrednotenju naložb, pri čemer preveri pravilnost uporabljene cene na dan vrednotenja. Pri vrednotenju netržnih naložb, s katerimi se ne trguje pogosto in so zelo nelikvidne, se revizor poslužuje več tehnik preverjanja ustreznosti ceno vrednostnega papirja. Pomaga si z lastnimi izračuni, izračuni pooblaščenega ocenjevalca vrednosti ali pa se zanaša na notranje ocene vrednosti delnic podjetja.

V povezavi s finančnimi naložbami posveti revizor posebno pozornost še postavki v izkazu poslovnega izida, in sicer iztrženim in neiztrženim kapitalskim dobičkom ter izgubam. Pridobitev sprejemljivega zagotovila na teh postavkah ni tako neposredna kot na postavkah bilance stanja. Tukaj revizor poseže po analitičnih postopkih, recimo primerjava lanskih in letošnjih dobičkov in izgub ter preveritev knjiženja na enem primeru. Ker so revizijski standardi na tem mestu napisani dokaj ohlapno, mora biti revizor še posebej previden, da uporabi svojo poklicno nezaupljivost, in pridobi sprejemljivo zagotovilo, da so dobički in izgube prikazani brez pomembno napačnih navedb.

Revizor se pri revidiranju finančnih naložb v vzajemnem skladu sooča z precej posebnostmi. Menim, da bo v prihodnosti še več sklepov, zakonov in predpisov za delovanje vzajemnih skladov, zato bodo morali DZU-ji in posledično revizorji še bolj intenzivno spremljati hitro spreminjajočo se zakonodajo. Glede na razdrobljenost navodil za poslovanje bi predlagala, da se regulatorji združijo in oblikujejo manj zapletene in celovito napisane zakone in sklepe, ki bodo temeljili predvsem na uporabi iste terminologije in omogočili dostopnost navodil na enem mestu.

LITERATURA IN VIRI

1. *Bloomberg*. Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.bloomberg.com/>
2. Dimovski, V., & Gregorič, A. (2000). *Temelji bančništva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. Interno gradivo Ernst&Young, d. o. o. Ljubljana.
4. *KDD, d.d.* Najdeno 23. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.kdd.si/>
5. Koletnik, F. (2009). *Zunanje revidiranje*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
6. *Kontni načrt za vzajemne sklade*. Najdeno 13. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.eudavki.si/index.php?S=1&Article=385&mpage=1&L=1>
7. Letno poročilo vzajemnega sklada X.
8. Lipnik, J. (2008 maj). *Gradivo za pridobitev strokovnega naziva pooblaščen revizor: Revidiranje postavk v računovodskih izkazih*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
9. *Ljubljanska borza, d. d.* Najdeno 24. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.ljse.si/>
10. Odar, M. (2008 september). *Gradivo za pridobitev strokovnega naziva pooblaščen revizor: Revidiranje investicijskih skladov*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
11. Peterlin, J. (2005). *Obvladovanje finančnih tveganj*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
12. Pojasnilo 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb. *Uradni list RS* št. 126/2008.
13. Prospekt vzajemnega sklada X.
14. *Sestava premoženja vzajemnih skladov (julij 2010)*. Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.a-tvp.si/Documents/SkupajVS.pdf>
15. Sklep o letnem in polletnem poročilu investicijskega sklada. (2008). *Uradni list RS* št. 119/2008.
16. Sklep o podrobnejši vsebini, načinu in rokih poročanja družbe za upravljanje oziroma podružnice tuje družbe za upravljanje o dejstvih in okoliščinah, povezanih s poslovanjem družbe za upravljanje oziroma podružnice tuje družbe za upravljanje in investicijskimi skladi. *Uradni list RS* št. 126/2004.
17. Sklep o poročanju Agenciji za trg vrednostnih papirjev o poslovanju investicijskih skladov in upravljanju finančnega premoženja dobro poučenih vlagateljev ter javni objavi podatkov in informacij o investicijskem skladu. *Uradni list RS* št. 101/2008.
18. Sklep o revizijskem pregledu letnega poročila investicijskega sklada. *Uradni list RS* št. 55/2009.
19. Slovenski inštitut za revizijo. (2006). *Slovenski računovodski standardi (2006)*. Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.si-revizija.si/publikacije/index.php#SRS>
20. Slovenski inštitut za revizijo. (b.l.). *Mednarodni standardi računovodskega poročanja*. Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu http://www.si-revizija.si/o_siru/msrp.php

21. Slovenski inštitut za revizijo. (b.l.). *Mednarodni standardi revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju*. Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://www.si-revizija.si/revizorji/msr-1.php>
22. Taylor, D. & Glezen, G. (2007). *Revidiranje: zasnove in postopki*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
23. *Vzajemci, d. o.o.* Najdeno 22. avgusta 2010 na spletnem naslovu <http://vzajemci.com>
24. Zakon o investicijskih družbah in družbah za upravljanje – ZISDU-UPB1. (2005). *Uradni list RS*, št. 92/2007.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: IZVLEČEK IZKAZA PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA X	2
PRILOGA 2: PRIMER KDD IZPISKA ZA VZAJEMNI SKLAD X	2
PRILOGA 3: BILANCA STANJA VZAJEMNEGA SKLADA X NA DAN 31. 12. 2009	3
PRILOGA 4: REVIZIJSKI DOKAZ VREDNOTENJA FINANČNIH NALOŽB BREZ OBVEZNIC.....	4
PRILOGA 5: REVIZIJSKI DOKAZ VREDNOTENJA OBVEZNIC	4
PRILOGA 6: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA VZAJEMNEGA SKLADA X OD 1. 1. 2009 DO 31. 12. 2009	5

Priloga 1: Izvleček izkaza premoženja vzajemnega sklada X

Št.	Oznaka naložbe	Izdajatelj	Država izdajatelja	Oznaka trga	Št. vrednostnih papirjev	Vrednost v Eur	Delež v sredstvih sklada	Vrednost v izvorni valuti	Izvirna valuta
1	BNS CN	Bank of Nova Scotia	CAN	XTSE/CAN	17.000	553.107	0,67%	836.740	CAD
2	TD CN	Toronto Dominion Bank	CAN	XTSE/CAN	15.500	675.820	0,83%	1.022.380	CAD
3	CSGN VX	Credit Suisse Group	CHE	XSWX/CHE	15.500	534.915	0,66%	793.600	CHF
4	BNP FP	BNP Paribas	FRA	Paris/FRA	7.380	412.542	0,50%	412.542	EUR
5	SAN FP	Sanofi Aventis	FRA	Paris/FRA	8.900	490.034	0,60%	490.034	EUR
6	ZVTG	Zavarovalnica Triglav d.d.	SI	LJSE/SI	24.644	616.100	0,76%	616.100	EUR
7	MELR	Mercator d.d.	SI	LJSE/SI	4.233	648.453	0,79%	648.453	EUR
8	KBMR	Nova KBM d.d.	SI	LJSE/SI	21.074	240.454	0,30%	240.454	EUR
9	LKPG	Luka Koper d.d.	SI	LJSE/SI	32.380	777.120	0,95%	777.120	EUR
10	RS26	Republika Slovenija	SI	LJSE/SI	1.253	130.505	0,16%	130.505	EUR
11	RS53	Republika Slovenija	SI	LJSE/SI	3.326	344.517	0,42%	344.517	EUR
12	IVV US	iShares S&P 500 Index Fund	USA	NYSE/USA	7.270	564.250	0,70%	812.859	USD
13	MON US	Monsanto CO	USA	NYSE/USA	9.000	510.725	0,62%	735.750	USD

Vir: Letno poročilo vzajemnega sklada X.

Priloga 2: Primer KDD izpiska za vzajemni sklad X

KDD CENTRALNA KLJUČNIŠKO
DEPOZITNA DRUŽBA D.D.
LJUBLJANA

Vzajemni sklad X

**ZBIRNI IZPIS STANJA NA RAČUNIH VREDNOSTNIH PAPIRJEV V CENTRALNEM REGISTRU NA DAN: 31.12.2009
ob 23:59:59**

Za imetnika: Vzajemni sklad X
Identifikacijska številka: 111111
Stalni naslov:

Vrednostni papir	Oznaka člana	Šifra računa	Količina skupaj	Prosto	Obremenjeno	Tip PT	Šifra PT	Vrednost PT
ZVTG	XX	XXX	24.644	24.644	✓	0	.	.
MELR	XX	XXX	4.233	4.233	✓	0	.	.
KBMR	XX	XXX	21.074	21.074	✓	0	.	.
LKPG	XX	XXX	32.380	32.380	✓	0	.	.
RS26	XX	XXX	1.253	1.253	✓	0	.	.
RS53	XX	XXX	3.326	3.326	✓	0	.	.

Priloga 3: Bilanca stanja vzajemnega sklada X na dan 31. 12. 2009

Bilanca stanja podsklada X na dan 31. 12. 2009 v EUR	31.12.2009	31.12.2008
I. SREDSTVA		
1. Denarna sredstva	9.041.976	3.495.582
2. Depoziti pri bankah in posojila	0	0
3. Vrednostni papirji in inštrumenti denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev	127.018.790	106.706.799
4. Inštrumenti denarnega trga prvovrstnih izdajateljev	0	0
5. Investicijski kuponi in delnice ciljnih skladov	9.999.498	8.630.487
6. Sestavljeni in izpeljani finančni inštrumenti	0	0
7. Drugi prenosljivi vrednostni papirji in drugi inštrumenti denarnega trga	0	0
8. Terjatve	993.198	1.035.225
9. Aktivne časovne razmejitev	0	0
Skupaj sredstva (od 1 do 9)	147.053.460	119.868.093
Zunajbilančna sredstva	0	0
II. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	0	0
1. Poslovne obveznosti	834.386	380.975
a) Obveznosti iz nakupa vrednostnih papirjev in drugih finančnih inštrumentov	495.419	0
b) Obveznosti iz upravljanja	223.775	171.861
c) Obveznosti za plačilo davkov 0 0	0	0
č) Obveznosti iz naslova razdelitve dobička oziroma drugih izplačil imetnikom enot premoženja	0	0
d) Druge poslovne obveznosti	115.193	209.114
2. Finančne obveznosti	0	0
a) Posojila	0	0
b) Obveznosti iz izpeljanih finančnih instrumentov	0	0
c) Druge finančne obveznosti	0	0
3. Pasivne časovne razmejitev	19.292	6.861
4. Obveznosti do naložbenikov (investitorjev) v enote premoženja	146.199.783	119.480.256
a) Nominalna vrednost vplačanih enot premoženja	128.634.465	123.936.750
b) Vplačani presežek enot premoženja	1.091.304	(1.694.313)
c) Presežek iz prevrednotenja	0	0
č) Preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba iz prejšnjih obračunskih obdobj	(4.456.493)	36.971.210
d) Nerazdeljeni čisti dobiček ali čista izguba obračunskega obdobja	20.930.507	(39.733.389)
Skupaj obveznosti do virov sredstev (od 1 do 4)	147.053.460	119.868.093
Zunajbilančne obveznosti do virov sredstev	0	0
Število enot premoženja v obtoku na zadnji dan obdobja	30.826.156	29.700.388

Vir: Letno poročilo vzajemnega sklada X.

Priloga 4: Revizijski dokaz vrednotenja finančnih naložb brez obveznic

Portfelj										Revizorjev preračun portfelja			
Št.	Oznaka naložbe	Izdajatelj	Država izdajatelja	Oznaka trga	Št. vrednostnih papirjev	Vrednost v Eur	Delež v sredstvih sklada	Vrednost v izvorni valuti	Izvirna valuta	Tečaj v izvorni valuti 31.12.2009	Tečaj izvirne valute 31.12.2009	Preračun v Eur	Razlika med izračunano vrednostjo in portfeljem
1	BNS CN	Bank of Nova Scotia	CAN	XTSE/CAN	17.000	553.107	0,56%	836.740	CAD	49,22	1,5128	553.106,82	0
2	TD CN	Toronto Dominion Bank	CAN	XTSE/CAN	15.500	675.820	0,69%	1.022.380	CAD	65,96	1,5128	675.819,67	0
3	CSGN VX	Credit Suisse Group	CHE	XSWX/CHE	15.500	534.915	0,55%	793.600	CHF	51,20	1,4836	534.915,07	0
4	BNP FP	BNP Paribas	FRA	Paris/FRA	7.380	412.542	0,42%	412.542	EUR	55,90	1,0000	412.542,00	0
5	SAN FP	Sanofi Aventis	FRA	Paris/FRA	8.900	490.034	0,50%	490.034	EUR	55,06	1,0000	490.034,00	0
6	ZVTG	Zavarovalnica Triglav d.d.	SI	LJSE/SI	24.644	616.100	0,63%	616.100	EUR	25,00	1,0000	616.100,00	0
7	MELR	Mercator d.d.	SI	LJSE/SI	4.233	648.453	0,66%	648.453	EUR	153,19	1,0000	648.453,00	0
8	KBMR	Nova KBM d.d.	SI	LJSE/SI	21.074	240.454	0,25%	240.454	EUR	11,41	1,0000	240.454,00	0
9	LKPG	Luka Koper d.d.	SI	LJSE/SI	32.380	777.120	0,79%	777.120	EUR	24,00	1,0000	777.120,00	0
10	IVV US	iShares S&P 500 Index Fund	USA	NYSE/USA	7.270	564.250	0,58%	812.859	USD	111,81	1,4406	564.250,10	0
11	MON US	Monsanto CO	USA	NYSE/USA	9.000	510.725	0,52%	735.750	USD	81,75	1,4406	510.724,70	0

Vir: Priloga 3; Ljubljanske borza, 2010; Bloomberg, 2010.

Priloga 5: Revizijski dokaz vrednotenja obveznic

Izveček iz portfelja						Revizorjev preračun portfelja								
Št.	Oznaka naložbe	Izdajatelj	Država izdajatelja	Št. vrednostnih papirjev	Vrednost v Eur	Nominala	Zadnje izplačilo kupona	Obrestna mera	Presečni datum	Število dni	Natečene obresti	Zaključni tečaj	Izračunana vrednost	Razlika
1	RS26	Republika Slovenija	SI	1.253	130.505	100	1.6.2009	5,375%	31.12.2009	213,00	3.930,21	1,010	130.483,21	21,79
2	RS53	Republika Slovenija	SI	3.326	344.517	100	8.4.2009	4,875%	31.12.2009	267,00	11.860,83	1,000	344.460,83	56,17

Vir: Priloga 1; Ljubljanske borza, 2010.

Priloga 6: Izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada X od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Izkaz poslovnega izida podsklada X v obdobju od 1. 1. 2009 do 31.12.2009 v EUR	1.1.2009 - 31.12.2009	1.1.2008 - 31.12.2008
1. Prihodki od obresti	6.554.510	8.450.538
2. Prihodki od dividend	1.560.843	1.740.263
3. Drugi finančni prihodki	5.385	5.046
4. Iztrženi dobički pri naložbah	4.083.842	852.429
5. Neiztrženi dobički pri naložbah	17.685.560	1.007.178
6. Drugi prihodki	11	6
7. Skupaj prihodki (od 1 do 6)	29.890.149	12.055.458
8. Odhodki v zvezi z družbo za upravljanje	(1.860.624)	(2.168.382)
9. Odhodki v zvezi z banko skrbnico	(64.160)	(74.772)
10. Odhodki v zvezi z revidiranjem	(31.722)	(6.470)
11. Odhodki v zvezi z obveščanjem naložbenikov	(4.626)	(1.419)
12. Odhodki v zvezi s trgovanjem	(140.354)	(168.510)
13. Odhodki za obresti	(3.990.083)	(3.726.564)
14. Drugi finančni odhodki	0	0
15. Iztržene izgube pri naložbah	(1.630.055)	(6.383.430)
16. Neiztržene izgube pri naložbah	(1.177.799)	(39.200.990)
17. Odhodki iz naslova slabitve naložb	0	0
18. Drugi odhodki	(60.221)	(58.311)
19. Skupaj odhodki (od 8 do 18)	(8.959.641)	(51.788.847)
20. Čisti dobiček ali izguba	20.930.507	(39.733.389)
21. Izenačenje prihodka za vplačane enote premoženja	1.076.550	1.058.142
22. Izenačenje prihodka za izplačilo odkupne vrednosti enote premoženja	14.756	(2.752.457)
23. Že razdeljeni del čistega dobička med obračunskim obdobjem	0	0
24. Druga izplačila imetnikom enot premoženja	0	0
25. Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba (20+21-22+23+/-24)	22.021.811	(41.427.702)
26. Čisti dobiček ali izguba na enoto premoženja glede na število enot premoženja v obtoku na dan sestavitve bilance stanja	1,07	(2,09)

Vir: Letno poročilo vzajemnega sklada X.